

dighederne gives fri proces til mindre erhvervsdrivende, herunder navnlig når retssagen angår forhold, der har betydning for virksomhedens fortsatte eksistens.

Justitsministeriet kan tilslutte sig Retsplejerådets forslag om at videreføre den gældende regel om, at der, når særlige grunde taler for det, kan meddeles fri proces, selv om de almindelige betingelser for at få fri proces ikke er opfyldt.

Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at salæret til en beskikket advokat bør udmåles til det samme beløb, som en part, der tilkendes fulde sagsomkostninger, vil få tilkendt til dækning af udgifter til advokatbistand, jf. herom pkt. 2.3.3 ovenfor. Justitsministeriet kan således tilslutte sig, at der fremover ikke bør være forskel på salæret til en beskikket advokat og det beløb, som den pågældende part ville have fået tilkendt i fulde sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand, hvis parten ikke havde haft fri proces. Justitsministeriet er også enig i, at et sådant salær vil have en størrelse, der giver mulighed for at føre retssagen på fuldt forsvarlig måde, og at det ikke bør have betydning for fri proces-ordningen, at en modpart, der ikke har fri proces, eventuelt betaler sin advokat et højere salær. Justitsministeriet bemærker særligt, at der i denne forbindelse ikke er grundlag for at sondre mellem private modparter og tilfælde, hvor modparten er en offentlig myndighed.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig Retsplejerådets flertals forslag om, at der ikke skal gives fri proces, hvis parten har en retshjælpsforsikring, der dækker den konkrete sag.

Det er allerede i dag sådan, at hvis en part har en retshjælpsforsikring, der dækker udgifter ved sagen, skal forsikringsselskabet dække forud for en eventuel fri proces. Dette foreslås ikke ændret. Samtidig er det imidlertid efter de gældende regler sådan, at en ansøgning om fri proces skal behandles af statsamtet eller Civilstyrelsen, selv om parten har en retshjælpsforsikring, der dækker udgifter ved sagen, og der derfor som udgangspunkt ikke kan blive tale om, at statskassen skal betale noget, hvis ansøgningen om fri proces imødekommes. Justitsministeriet er enig med Retsplejerådets flertal i, at denne ordning er u hensigtsmæssig, og kan derfor tilslutte sig forslaget om, at en ansøgning om fri proces i disse tilfælde først skal behandles, hvis forsikringsselskabet afslår dækning.

Forslaget indebærer, at forsikringsselskaberne fremover også i forhold til forsikringstagere, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, selv vil skulle vurdere, om forsikringstageren har rimelig grund til at føre proces. Forslaget er udtryk for, at det overlades til forsikringsselskaberne selv at ad-

ministrere privatretlige forsikringsbetingelser, som er fastsat af forsikringsselskaberne. Der er tale om sager, som forsikringsselskaberne allerede i dag behandler med hensyn til andre spørgsmål, herunder dæknings omfang, og der vil derfor efter Justitsministeriets opfattelse kun være tale om en begrænset administrativ merbelastning af forsikringsselskaberne i forhold til i dag.

Som anført af Retsplejerådets flertal indebærer forslaget, at der i langt hovedparten af sagerne ikke længere vil være noget behov for processuel samordning af fri proces og retshjælpsforsikring (dvs. en ordning, hvorefter iværksættelsen af retshjælpsforsikring og fri proces sker i én samlet procedure), idet en part i langt de fleste tilfælde ikke længere samtidig vil have både fri proces og retshjælpsforsikringsdækning. Justitsministeriet er derfor også enig med rådets flertal i, at de mulige fordele ved den processuelle samordning, som foreslås af rådets mindretal, ikke kan bære eller begrunde en offentlig administrativ sagsbehandling i det store antal sager, hvor ansøgeren alene vil få dækning af sin retshjælpsforsikring.

Justitsministeriet kan samtidig tilslutte sig flertallets forslag om, at en person, der har retshjælpsforsikringsdækning, skal kunne ansøge om dækning af rimelige udgifter ud over forsikringens maksimum, hvis de øvrige betingelser for fri proces er opfyldt, og sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at sagsomkostningerne ikke har kunnet holdes inden for forsikringens maksimum. Hermed sikres, at den foreslåede administrative omlægning mellem fri proces og retshjælpsforsikring ikke fører til en forringelse af dækningsadgangen i forhold til i dag.

Justitsministeriet finder endvidere, at en part, der har retshjælpsforsikringsdækning og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, bør være fritaget for betaling af retsafgift. Hermed sikres, at den foreslåede administrative omlægning mellem fri proces og retshjælpsforsikring ikke fører til en udvidelse af, hvornår der skal betales retsafgift.

Justitsministeriet finder ligesom Retsplejerådet, at kompetencen til at give fri proces bør henlægges til domstolene i de tilfælde, hvor der ikke skal foretages en nærmere vurdering af udsigten til, at ansøgeren vil få medhold.

Det drejer sig efter lovforslaget om sager i første instans om ægteskab og forældremyndighed (bortset fra ansøgninger fra sagsøgeren i sager efter § 13 i lov om forældremyndighed og samvær). Det drejer sig endvidere om sager, hvor en person helt eller delvis har fået medhold i et huslejenævn eller beboerklagenævn, i et centralt statsligt klagenævn eller i et privat klage- eller